

Raadsvoorstel Zienswijze op de concept-begroting 2027 van de Metropoolregio Eindhoven

Waalre, 14 april 2026

Vergaderdatum:	7 mei 2026
Voorstelnummer:	2026-28
Zaaknummer:	1113780
Portefeuillehouder:	M.F. Oosterveer
Naam opsteller:	Katrin Schellekens
Naam voorstel:	Voorstel tot het indienen van een zienswijze op de concept-begroting 2027 van de Metropoolregio Eindhoven (MRE).
Grondslag raadsbesluit:	Vanuit de Gemeenschappelijke regeling Metropoolregio Eindhoven 2021 (art. 37, lid 4) is de raad bevoegd een zienswijze in te dienen op de concept begroting.

Voorgesteld besluit

1. Kennis te nemen van de concept-programmabegroting 2027 Metropoolregio Eindhoven;
2. In te stemmen met bijbehorende zienswijze op de concept-programmabegroting 2027 Metropoolregio Eindhoven en deze toe te zenden aan het Dagelijks Bestuur van de Metropoolregio Eindhoven.

Onderwerp

Zienswijze op Programmabegroting 2027 van de Metropoolregio Eindhoven

Voorstel

1. Kennis te nemen van de concept-programmabegroting 2027 Metropoolregio Eindhoven;
2. In te stemmen met bijbehorende zienswijze op de concept-programmabegroting 2027 Metropoolregio Eindhoven en deze toe te zenden aan het Dagelijks Bestuur van de Metropoolregio Eindhoven.

Inleiding

Op 13 maart 2026 heeft het Dagelijks Bestuur van de Metropoolregio Eindhoven (MRE) u de ontwerpbegroting 2027 MRE aangeboden. Aan het gemeentebestuur van Waalre is gevraagd om uiterlijk op 8 juni 2026 een zienswijze kenbaar te maken. Uw zienswijze wordt betrokken bij de besluitvorming over de MRE-begroting die in het Algemeen Bestuur van 1 juli 2025 is voorzien.

De begroting 2027 betreft de eerste begroting van de nieuwe samenwerkingsperiode 2027-2030. Omdat het nieuwe samenwerkingsakkoord 2027-2030 nog wordt voorbereid (besluitvorming in Q1-2027), borduurt deze ontwerpbegroting voort op de huidige opgaven in de MRE-begroting 2026. Nieuw is de opname van het, per 1 januari 2026 gestarte, MRE-Realisatiebedrijf in de MRE ontwerp-begroting 2027.

De vier gemeenschappelijke regelingen, Veiligheidsregio Brabant Zuidoost (VRBZO), GGD Zuidoost-Brabant (GGD), Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant (ODZOB) en MRE, bieden, zoals gebruikelijk, gemeenteraden de mogelijkheid om informatie in te winnen over de betreffende begrotingen. Hiertoe is een regionale bijeenkomst gepland op 15 april 2026.

Beoogd resultaat

We nemen deel aan de gemeenschappelijke regeling Metropoolregio Eindhoven. Conform deze regeling mogen we een zienswijze naar voren brengen op de conceptbegroting 2027 MRE. Daarmee inbreng leveren voor de beraadslaging en besluitvorming in het Dagelijks Bestuur en Algemeen Bestuur van de MRE.

Argumenten

1.1 *De Waalrese opgaven zijn onlosmakelijk verbonden met de regionale samenwerkingsopgaven en het schaalniveau van de MRE.*

Waalre is één van de 21 deelnemende gemeenten in de gemeenschappelijke regeling MRE. Waalre en de andere gemeenten in de metropoolregio staan voor een enorme groeiopgave. In MRE-verband voeren we regionale regie op groei in balans, op het versneld bouwen van (betaalbare) woningen, de realisatie van HOV, mobiliteitshubs en regionale fietspaden, een toekomstbestendig energiesysteem, de beschikbaarheid van up to date werklocaties, het meegroeien van basis- en topvoorzieningen en behoud en versterking van ruimtelijke kwaliteit en groenblauwe verbindingen.

De samenwerking in de metropoolregio is cruciaal voor het realiseren van onze (bovenlokale) opgaven en voor de samenwerking met provincie en rijk aan deze opgaven.

1.2 *De MRE-begroting 2027 betreft de eerste begroting van de nieuwe samenwerkingsperiode 2027-2030.*

De begroting 2027 betreft de eerste begroting van de nieuwe samenwerkingsperiode 2027-2030, vooruitlopend op het in voorbereiding zijnde Samenwerkingsakkoord 2027-

2030 en het daaruit voortkomende MRE-Werkprogramma 2027. Met deze conceptbegroting borduurt de MRE door op de bestaande koers. Daarbij verschuift de focus binnen de MRE-samenwerking van het maken van visies en beleidsplannen naar het daadwerkelijk realiseren van de afgesproken ambities en opgaven. Niet alleen in 2027, maar ook in de jaren daarna. De eerder met het rijk gemaakte afspraken en vastgestelde thematische uitvoeringsagenda's (voor woningbouw, mobiliteit, werklocaties, energietransitie, voorzieningen en groenblauwe omgeving en) zijn daarbij leidend. Met uitzondering van de jaarlijkse indexering en aanpassing aan gewijzigde inwoneraantallen veranderen de gemeentelijke bijdragen niet. Zie kopje financiële consequenties hieronder.

1.3 De basisfinanciering van het MRE-Realisatiebedrijf is niet afkomstig uit de inwonerbijdrage.

Het MRE-Realisatiebedrijf is een nieuw element in de MRE-begroting dat dient als hulpmotor voor gemeenten bij de realisatie van de complexe ruimtelijke projecten (regionale sleutelprojecten) die voortkomen uit de Rijk-Regio afspraken en de in MRE-verband afgesproken ambities.

De financiering van het MRE-Realisatiebedrijf is niet gebaseerd op de inwonerbijdrage, maar op de afspraken in het kader van het convenant-Beethoven met een jaarlijkse bijdrage van het ministerie van Economische zaken van € 1 miljoen en de cofinancieringsbijdrage vanuit de bestemmingsreserve doorontwikkeling MRE. Ook worden middelen ingezet op basis van specifieke Rijk-Regio afspraken voor de uitvoering van de kortetermijnmaatregelen mobiliteit (KTM 1 en KTM2). Daarnaast ontvangt de MRE een jaarlijkse bijdrage van ruim € 300K van het Brainport Partnerfonds voor het realisatieteam wonen.

1.4 Landgoed Gulbergen wordt gerealiseerd binnen de kaders van de Ontwikkelvisie.

In 2024 is de Ontwikkelvisie voor landgoed Gulbergen vastgesteld. In deze Ontwikkelvisie is opgenomen welke ontwikkelingen waar binnen het landgoed mogelijk zijn. De MRE gaat deze ontwikkelingen niet zelf realiseren. Het is de bedoeling dat de gronden worden verkocht aan partijen die een plan indienen passend binnen de Ontwikkelvisie en die dit plan vervolgens gaan realiseren. Voor het noordelijk deel (gelegen in de gemeente Nuenen) is een aanbestedingsprocedure doorlopen en de procedure bevindt zich in een afrondende fase, waarna de verkoop van de grond kan plaats vinden. Dit betekent dat de aankomende bestuursperiode een start met de realisatie van het landgoed kan worden gemaakt.

1.5 De Raadstafel21 wordt steeds beter in positie gebracht.

De Raadstafel21 heeft een adviesrol richting het Algemeen Bestuur MRE. Om invulling te kunnen geven aan deze rol is het van belang dat de Raadstafel21 tijdig, uniform en consequent wordt geïnformeerd. In de begroting MRE is opgenomen dat de MRE-organisatie hieraan verdere uitvoering geeft. De Raadstafel21 wordt tevens betrokken bij de voorbereiding van regionale bijeenkomsten voor de raden van de deelnemende gemeenten. Het is goed te lezen dat de raden steeds meer in positie worden gebracht om invloed te hebben op de MRE-samenwerking.

2.1 We willen dat de MRE ook bijdraagt aan de financiële uitdaging waar onze gemeente voor staat.

De gemeentelijke begrotingen komen door allerlei ontwikkelingen steeds meer onder druk te staan. Dat geldt ook voor onze gemeente. Tegelijkertijd zien we dat gemeentelijke bijdragen aan Gemeenschappelijke Regelingen, zoals de MRE, jaarlijks toeneemt en een steeds groter beslag leggen op de totale gemeentelijke begroting. Als gemeente zijn we steeds meer genoodzaakt tot het maken van keuzes en

prioriteitstelling. Het kan niet anders dan dat Gemeenschappelijke Regelingen dit ook gaan doen en hun verantwoordelijkheid hierin nemen. Dit willen we, net als vorig jaar, in onze zienswijze meegeven aan het bestuur van de MRE. We verzoeken het bestuur om in de nieuwe Regionale Agenda en in het nieuwe werkprogramma keuzes te maken en te prioriteren, waarbij wordt aangegeven welke afwegingen daarbij zijn gemaakt.

2.2 *Onderzoek naar indexeringsmethodiek is uitgevoerd.*

Vorig jaar heeft uw raad in de zienswijze het bestuur van de MRE verzocht om het gehanteerde indexeringspercentage in overeenstemming te brengen met de nieuwe indexeringsmethodiek van het gemeentefonds. Ook andere gemeenten hadden verzocht om de indexeringsmethodiek tegen het licht te houden.

De 4 grote Gemeenschappelijke Regelingen (GR-en) in de Brainportregio hebben gezamenlijk invulling geven aan deze verzoeken in de zienswijzen. Dit heeft geleid tot een voorstel om de huidige methodiek te handhaven met enkele aanscherpingen. Vervolgens is dit voorstel aangehouden in het Algemeen Bestuur van december 2025. Er is toen besloten om in 2026 een nieuw voorstel voor te leggen aan het Algemeen Bestuur waarbij een extra processtap wordt doorlopen gericht op een breder draagvlak van het reeds door de huidige werkgroep geleverde werk. Tevens is bij het agendapunt Kadernota 2027 besloten om de gemeentelijke bijdrage te indexeren met 2,85% ten opzichte van de bijdrage 2026. Dit besluit is verwerkt in bijgaande ontwerpbegroting 2027 MRE.

De planning is dat in het Algemeen Bestuur MRE van juli 2026 opnieuw het voorstel Indexeringsmethodiek 4 GR-en wordt geagendeerd, evenals in de Algemene Besturen van de drie andere GR-en. De raden worden via een raadsinformatiebrief geïnformeerd. Ook zal dit onderwerp aan de orde komen in de regionale bijeenkomst voor raden van de deelnemende gemeenten op 15 april 2026 (zie ook kopje communicatie).

Kanttekeningen

1.1 *Het Samenwerkingsakkoord 2027-2030 is nog niet vastgesteld*

Gedurende de rest van 2026 wordt samen met de deelnemende gemeenten gewerkt aan het MRE-Samenwerkingsakkoord voor de nieuwe bestuursperiode. Besluitvorming daarover vindt plaats in Q1-2027 in het Algemeen Bestuur van de MRE (AB-MRE). Daar aan voorgaand worden de raden om hun zienswijze gevraagd.

Op basis van het MRE-Samenwerkingsakkoord én de MRE-begroting 2027 wordt op dat moment ook het MRE-werkprogramma 2027 aan het AB-MRE voor besluitvorming voorgelegd. Als het nieuwe samenwerkingsakkoord, c.q. het werkprogramma alsnog leidt tot een financieel effect op deze primaire begroting, zal een begrotingswijziging worden opgesteld. Indien daarbij sprake is van een voorstel voor wijziging van de inwonerbijdrage, dan zal deze begrotingswijziging conform de Gemeenschappelijke Regeling MRE voor zienswijze aan de raden van de deelnemende gemeenten worden voorgelegd.

Kosten en dekking

Algemeen

De bijdrage van de 21 deelnemende gemeenten ("inwonerbijdrage") aan de MRE-begroting bestaat uit 4 onderdelen: 'regionale opgaven', 'basisfinanciering (meerjarenfinanciering) Brainport Development', 'stimuleringsfonds' en 'Regionaal Historisch Centrum Eindhoven (RHCE)'.

Deze financiële bijdrage (m.u.v. het RHCE) wordt verrekend op basis van de inwoneraantallen van de deelnemende gemeenten en kan worden onderverdeeld in diverse onderdelen (afgeronde percentages):

- Bijdrage regionale opgaven – 48%

- Bijdrage Brainport Development – 31%
- Bijdrage Stimuleringsfonds – 21%

De MRE-organisatie draagt de verantwoordelijkheid voor de organisatie en proces van de basisfinanciering Brainport Development. Via de begroting van de MRE wordt het MRE-deel (de inwonerbijdrage van de 21 gemeenten), op basis van het vigerend meerjarenplan voor Brainport Development vastgelegd. MRE-fungeert als betaalautoriteit. Deze middelen worden vervolgens op jaarbasis toegekend op basis van een uitgewerkt jaarplan en financiering.

De bijdrage aan het RHCe wordt naar gelang de specifieke taak verrekend op basis van per gemeente in gebruik zijnde strekkende meter archiefplank (Depotbeheer fysiek en Conserveren), terabytes (digitaal archief) en aantal inwoners.

Indexering

De gemeentelijke bijdragen voor de begrotingsonderdelen Regionale Opgaven, Basisfinanciering Brainport Development NV en RHCe worden jaarlijks geïndexeerd op basis van de voor de 4 gemeenschappelijk regelingen geldende indexeringsmethodiek. De inwonerbijdrage voor het Stimuleringsfonds wordt zoals gebruikelijk niet geïndexeerd. Voor het begrotingsjaar 2027 is het indexeringspercentage door het AB-MRE (besluit 17 december 2025) conform de overeengekomen methodiek vastgesteld op 2,85% (2026: 4,5%).

In de voorliggende begroting (zie blz 8) is opgenomen dat "*Naar aanleiding van de begroting 2026 en de ingediende zienswijzen door de verschillende raden is de indexeringsmethodiek door een werkgroep bekeken. Naar verwachting zal rond 1 juli 2026 een besluit genomen worden welke systematiek voor het bepalen van de index gaat gelden. Deze begroting is nog opgesteld volgens de huidige vigerende systematiek*". Vooralsnog wordt voorgesteld om bij de nieuwe systematiek de oude systematiek te handhaven met een aantal aanscherpingen. Dit zal indien daartoe wordt besloten niet leiden tot een ander indexeringspercentage voor 2027.

Mutatie inwonertallen

Naast de indexering wordt in de opbouw van de begroting 2027 van de MRE, en de daartoe behorende inwonerbijdrage van de 21 deelnemende gemeenten, de mutatie in het aantal inwoners van de regio ten opzichte van de begroting 2026 verrekend. Dit gebeurt voor alle van de hierboven genoemde begrotingsonderdelen. Het aantal inwoners van de totale regio per peildatum 1-1-2026 bedraagt 819.117 (1/1/25: 816.413), een stijging met 2.704 (2025: 7.233) inwoners ten opzichte van het jaar daarvoor. In dezelfde periode daalt het Waalrese inwonertal met 32 tot 17.862 (2025: 17894). Het Waalres aandeel in het regionale inwonertal bedraagt (afgerond) 2 %.

Ongewijzigd beleid

Bij de opbouw van de primaire begroting 2027 wordt de gemeentelijke bijdrage aan de MRE-samenwerking door de gemeente Waalre op grond van ongewijzigd beleid geactualiseerd. Dit heeft betrekking op de indexering en de ontwikkeling van het inwonertal en het aantal strekkende meters (RHCe).

Paragraaf weerstandvermogen en risicomangement.

Op basis van de in de begroting opgenomen kengetallen kan worden geconcludeerd dat de financieringsstructuur van de Metropoolregio Eindhoven gezond is, maar dat de exploitatie geen ruimte biedt om structurele tegenvallers op te vangen.

Financieel overzicht bijdrage gemeente Waalre

De begroting 2027 MRE is opgebouwd uit de volgende onderdelen:

- Inwonerbijdrage Regionale opgaven: Ten opzichte van de bijdrage voor 2026 wordt de inwonerbijdrage voor regionale opgaven met 2,85% geïndexeerd. Hiermee komt de vastgestelde inwonerbijdrage uit op € 105.687,-.

- Inwonerbijdrage Brainport Development NV: De basisfinanciering van Brainport Development NV loopt via de Metropoolregio Eindhoven en is vastgelegd in de nieuwe meerjarenfinancieringsovereenkomst 2026-2032. De inwonerbijdrage voor 2027 wordt met 2,85% geïndexeerd en vastgesteld op € 69.249,-.
- Inwonerbijdrage Stimuleringsfonds: De bijdrage per inwoner bedraagt € 2,516 en is conform de kadernota 2027 niet geïndexeerd. De mutatie in het aantal inwoners van de regio ten opzichte van 2025 (- 32 inwoners) is verwerkt, hiermee wordt de inwonerbijdrage 2027 bepaald op € 44.941,-. Een afname van € 80,-.
- Inwonerbijdrage RHCe: De inwonerbijdrage RHCe wordt met 2,85% geïndexeerd ten opzichte van 2026 en bedraagt € 84.567. De inwonerbijdrage wordt verdeeld tussen de gemeenten op basis van in gebruik zijnde strekkende meters (fysiek archief), terabytes (digitaal archief) en aantallen inwoners. Voor de gemeente Waalre betekent dit: € 84.567,-.

Overzicht

Regionale opgaven (de 5 inhoudelijke thema's

Ruimte en Wonen, Economie, Mobiliteit, Energietransitie en Vitale Groene Ruimte):	€ 105.687
- Brainport Development:	€ 69.249
- Stimuleringsfonds:	€ 44.941
- Regionaal Historisch Centrum:	€ 84.567
<hr/>	
Totale bijdrage vanuit Waalre voor 2027	€ 304.444

De verhoging van de bijdrage met € 5060,- is het gevolg van indexering. Dit loopt mee in de reguliere indexering (ongewijzigd beleid) binnen de gemeente Waalre.

Duurzaamheid

Niet van toepassing

Burgerparticipatie

Niet van toepassing

Inclusieve samenleving

Niet van toepassing

Communicatie

Na besluitvorming door uw raad zal uw zienswijzebrief aan de Metropoolregio Eindhoven worden verzonden. Communicatie over de begroting wordt in beginsel verzorgd door de Metropoolregio Eindhoven.

Vervolprocedure en planning

Het DB MRE heeft de 21 gemeenten gevraagd om uiterlijk 8 juni a.s. een zienswijze op de conceptbegroting 2027 kenbaar te maken.

Op 15 april organiseren MRE, GGD, ODZOB en VRBZO (de 4 regionale GR-en) een informatiebijeenkomst voor alle raadsleden. Voorafgaand aan deze bijeenkomst wordt door de 4 GR-en de gelegenheid geboden om technische vragen te stellen.

De zienswijzen op de conceptbegroting worden door het Dagelijks Bestuur MRE verwerkt in een regionale zienswijzennota. Deze nota wordt betrokken bij de behandeling van de begroting in de MRE Commissie van Advies voor Financiën van 24 juni en bij de besluitvorming door het Algemeen Bestuur op 1 juli 2026.

Bijlagen onderdeel van het voorstel

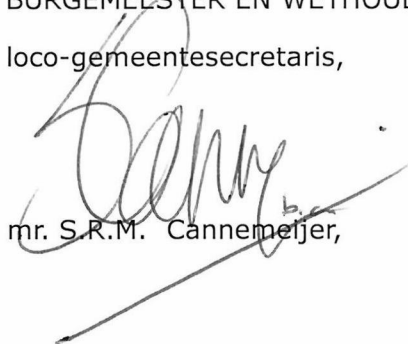
- Concept zienswijze op de Concept-programmabegroting 2027 Metropoolregio Eindhoven
- Bijlage 1 Concept-programmabegroting 2027 Metropoolregio Eindhoven
- Bijlage 2 Aanbiedingsbrief concept-programmabegroting 2027 Metropoolregio Eindhoven

Bijlagen ter informatie

Dit raadsvoorstel bevat alle relevante informatie. Er zitten geen bijlagen bij dit voorstel.

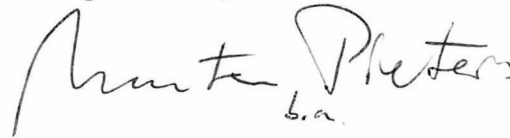
BURGEMEESTER EN WETHOUDERS VAN WAALRE,

loco-gemeentesecretaris,

mr. S.R.M. Cannemeijer,

burgemeester,

M.F. Oosterveer